

Concert musical de futur

Inici de legislatura a Catalunya. “A força de repetir-nos el que hauríem hagut de fer, acabem per trobar impossible no haver-ho fet”. Aquestes paraules escrites per Marguerite Yourcenar a *Alexis o el tractat del combat inútil* emmarquen una reflexió sovint estesa pel país després de períodes d’incertesa política. Treure conclusions és sempre útil, però ara cal pensar bé les accions en termes de futur.

Per la seva banda, Lawrence Lindt cita una frase de Duke Ellington a *Històries curioses del jazz* que crec que té sentit més enllà de l’àmbit musical: “Quan es compon música cal saber sempre com juga al pòquer qui ha d’interpretar-la”. En el procés polític actual de Catalunya, els trets bàsics de la partitura estan compostos (els objectius, les fases, els procediments i l’anàlisi dels punts forts i dèbils). Ara són els músics, els actors polítics i socials, els que han de mostrar la seva perícia professional en el moment d’interpretar la partitura.

Cal partir, tanmateix, del fet que els membres de l’orquestra procedeixen d’escoles musicals diferents. Tots comparteixen el desig de tocar un concert renovador i al màxim d’armònic, però també parteixen de diverses concepcions sobre l’estil i el tempo que asseguren una millor interpretació. Alguns dels primers compassos del concert després del 27-S han sonat desafinats. Cal corregir-los. La feina del director, del lideratge del Govern, resulta bàsica.

El procés polític actual és complex en el fons i en la forma. Resulta fonamental garantir la seguretat jurídica en cadascuna de les fases anterior i posterior a la proclamació de la independència. Això implica distingir el que es pot fer i el que no es pot fer en cadascuna d’aquestes dues fases, especialment en la primera, en la qual els músics-intèrprets encara actuen dins del marc constitucional espanyol. Cal evitar posar les coses fàcils a les institucions de l’estat espanyol. Apunto tres qüestions.

En primer lloc, el suport social obtingut pels partits independentistes el 27-S (47,8%) va ser francament bo per al procés (davant del 39% obtingut pels partits del no i d’un 11% indefinit). Si vol progressar, cal que l’independentisme consolidi i eixampli aquest percentatge. El 27-S no va ser cap referèndum. No es preguntava explícitament per aquesta qüestió. De fet, no sabem quants independentistes hi ha a Catalunya. Hi ha ciutadans que en les eleccions voten “estratègicament” els diversos partits. Només podem fer aproximacions. Aquest nombre només se sabrà el dia que es faci una

FERRAN REQUEJO

CATEDRÀTIC DE CIÈNCIA POLÍTICA, UPF

consulta de tipus escocès, si és que s’acaba fent. Si no es pot fer per impediments polítics (no per impediments legals, ja que es podria fer sense tocar res de la Constitució espanyola), s’estarà legitimant una proclamació unilateral si existeixen la majoria parlamentària i les condicions factives per fer-la.

En segon lloc, crec que la declaració aprovada pel Parlament el 9 de novembre no és la més adequada.

MANOLO GARCÍA

En la fase actual caldrà establir accions situades més enllà de l’estricta legalitat, però han de ser poques i triades amb cura

Després del 27-S calia fer una declaració (de fet, així estava ja previst en els informes del CATN). Calia procedir, com es fa en el text aprovat, a explicitar l’inici del procés envers l’estat independent mostrant, sobretot als actors europeus i internacionals, els arguments que el legitimen. També resulten adequats tant el requeriment a l’Estat de negociacions com les mesures del pla de xoc social. Tanmateix, crec que en la fase de legalitat actual no resulten adequades les referències a l’elaboració de les lleis de transitorietat ju-

rídica i del procés constituent. Són lleis que cal tenir preparades, però que correspondria aprovar immediatament després de la desconnexió de l’Estat. Tampoc semblen encertades les al·lusions a la desobediència a les decisions del Tribunal Constitucional. Aquests últims aspectes debiliten la declaració i faciliten la legitimació de les reaccions de l’Estat. De fet, per iniciar un procés constituent participatiu de caràcter civil no cal aprovar cap llei –que seria immediatament suspesa i podria activar accions contra membres del Parlament–. La radicalitat retòrica de la declaració aprovada (i anul·lada) posa les coses encara més fàcils a les institucions i partits de l’Estat.

Probablement, en la fase actual caldrà establir algunes accions situades més enllà de l’estricta legalitat, però crec que haurien de ser poques i que cal triar-les molt acuradament després d’haver fet una tasca preventiva prèvia com a mínim a dos nivells, internacional i intern, a més de tenir previstes accions concretes davant de les reaccions de l’Estat. Aquestes últimes resulten molt previsibles. La cultura política de l’estat espanyol és administrativista. Davant d’un problema no acostuma a plantejar quines són les seves causes i les possibles solucions, sinó quina és la normativa aplicable al cas i implementar-la. Aquesta previsibilitat no suposa un handicap per a les institucions catalanes, sinó més aviat un avantatge estratègic. Però no cal incentivar problemes addicionals. El procés actual ja és prou complex.

En tercer lloc, el ritme. Com he dit a bastament –i amb recança de fer-me molt pesat en aquest punt–, les coses cal fer-les primer bé i després ràpid, no a l’inrevés. En aquest sentit, crec que no convé ser presoners del límit temporal de 18 mesos per culminar la transició nacional. De fet, ningú pot saber quant temps implicarà aquesta transició. Sempre està bé fixar referències temporals per situar de què estem parlant, però potser és millor fixar períodes de mínims i màxims més que una xifra concreta. Cal recordar que els escocesos, en cas de victòria del sí en el referèndum, situaven la transició al voltant d’un any i mig, tot i disposar d’un acord polític amb el govern britànic.

Tornant a les cites de Yourcenar i Ellington: cal pensar en termes de futur des de l’experiència acumulada (incloent-hi la dels últims tres mesos), i anar afinant la instrumentació i interpretació del concert. Les idees, les actituds i l’entusiasme són necessaris, però el realisme i la racionalitat estratègica resulten imprescindibles.